

Met dit document willen we **inspiratie** bieden bij de leerinhouden van de doelen uit de cluster 'Zorg' vanuit de gezondheidspatronen van Gordon. Vooral voor de doelen rond de werking van de stelsels (LPD 16), de principes voor gezondheidsbevordering (LPD 17), de afgebakende zorgtaken bij kinderen (LPD 18), de afgebakende zorgtaken bij ouderen (LPD 19), EHBO (LPD 20), veel voorkomende zorg- en ondersteuningsvragen (LPD 21) en cliëntenvervoer (LPD 22) is er een rechtstreekse onderlinge link vanuit de gezondheidspatronen van Gordon.

In de opleiding Basiszorg en Ondersteuning dalen een aantal relevante doelen uit de BK van verzorgende/zorgkundige en BK kinderbegeleider in. Dit ter voorbereiding van een mogelijke beroepsgerichte Se-n-se Verzorgende/Zorgkundige of Kinderbegeleider. Dit document kan leraren en vakgroepen ook helpen om een duidelijk **onderscheid** te maken met de leerplannen uit die beroepsgerichte Se-n-se enerzijds en de leerplannen Gezondheidszorg en Opvoeding en Begeleiding in de 3de graad D/A-finaliteit anderzijds.

Het is belangrijk om voldoende aandacht te besteden aan de kennis en inzichten van de werking van de stelsels die nodig zijn in functie van het kwaliteitsvol uitvoeren van de **zorgtaken**. Hierbij is de gezonde mens nog steeds het uitgangspunt en zullen inhouden rond ziektebeelden eerder beperkt zijn. Enkel omwille van het observeren van veranderingen (LPD3) principes van gezondheidsbevordering (LPD 17), het uitvoeren van EHBO (LPD 20), kan je indien nodig wel de link leggen naar bepaalde problemen die regelmatig voorkomen zoals bv. voedselallergieën, gehoorproblemen, koorts enz. .

Omwille van de beperkte onderwijstijd zal je als team wellicht bepaalde keuzes moeten maken. Belangrijk is dat je hierbij steeds vertrekt vanuit het perspectief van de zorgtaken (wat, hoe en waarom) en hun opdracht en dus niet ingaat op diagnoses, behandelingen enz.

Tot slot is het belangrijk dat de doelen van zorg in relatie gebracht worden met de doelen uit het kwaliteitsvol handelen en de leerplandoelen uit de andere clusters.

Gezondheidspatroon Gezondheidsbeleving en instandhouding

Dit patroon omvat datgene wat de cliënt van zijn gezondheid vindt en hoe hij voor zijn gezondheid zorgt. Het gaat erom dat de cliënt zijn gezondheid beleeft en de relevantie daarvan voor zijn huidige en toekomstige activiteiten. Daarbij hoort ook het algemeen gezondheidsgedrag, zoals gezondheidsbevorderende activiteiten, preventieve maatregelen voor de mentale en lichamelijke gezondheid, het opvolgen van medische of verpleegkundige voorschriften en de medewerking aan nazorg

Link met kwaliteitsvol handelen

LPD3 De leerlingen observeren, signaleren en rapporteren in functie van de continuïteit van de zorg en ondersteuning, veranderingen bij cliënten en onregelmatigheden in de woon-, leef- en speelomgeving.

- Observeren, signaleren en rapporteren van veranderingen bij het normale functioneren zoals vermoeidheid, koorts, onwel voelen, ontstekingsverschijnselen enz.

LPD8 De leerlingen handelen hygiënisch met aandacht voor gezondheidsbevordering en eenvoudige sterilisatietechnieken.

Link met persoonlijke hygiëne, algemene hygiëne (omgeving, materialen, linnen,..), beroepshygiëne en voedselveiligheid.

Met kennis van de begrippen infectie, besmetting, kruisbesmetting maatregelen nemen om het verspreiden van micro-organismen te voorkomen - leren reinigen, ontsmetten, steriliseren enz.

LPD 9De leerlingen handelen veilig voor zichzelf en voor anderen met aandacht voor preventie van besmetting en infectie.

LPD 13 De leerlingen reflecteren over een situatie, het eigen handelen en het effect ervan op anderen.

LPD 16 De leerlingen lichten de werking van lichaamssystemen toe met aandacht voor de samenhang tussen de verschillende systemen.

- Beschrijven het normaal functioneren van de gezonde gebruiker: gezondheid – gezondheidsbevordering en preventie
- Beschrijven van preventieve maatregelen om ziekte en aandoeningen te voorkomen (linken aan andere patronen)
- Aandacht voor infectieziekten en ziekenhuisinfecties (niet toelichten, wel het bestaan en vooral preventiemaatregelen),
- Vanuit het observeren en signaleren van veranderingen en de gezondheidsbevordering in het algemeen kan je hier de link leggen naar mogelijke vaccinaties,.....

LPD 17 De leerlingen passen algemene principes voor gezondheidsbevordering toe met aandacht voor gezonde en aangepaste voeding, valpreventie en zorg voor voldoende slaap

- Leerlingen passen principes toe voor gezondheidsbevordering mbt gezonde voeding en aangepaste voeding, in bijzonder-voedselveiligheid
- Leerlingen passen principes van persoonlijke hygiëne toe zoals handen wassen en handen ontsmetten, persoonlijke beschermingsmiddelen hanteren,...

- Leerlingen passen principes van algemene hygiëne toe bij linnenzorg en interieurzorg
- Leerlingen zetten in op een gezonde en hygiënische omgeving bij het uitvoeren van logistieke, huishoudelijke of zorgtaken zoals het desinfecteren en ontsmetten van materialen of lokalen, het eenvoudig steriliseren van bv. flesjes ...;
- Leerlingen passen algemene richtlijnen en preventieve maatregelen toe om ziekte en infecties te voorkomen.
- Leerlingen passen maatregelen toe om kruisbesmetting te voorkomen.

LPD 18 De lln voeren afgebakende zorgtaken uit bij kinderen onder toezicht

- beschrijven van de aandachtspunten bij medicatie.
- helpen bij inname van geneesmiddelen via orale weg en signaleren van problemen,.....

LPD 19 De lln voeren afgebakende zorgtaken uit bij volwassenen onder toezicht en conform het zorgplan

- beschrijven van de aandachtspunten bij medicatie;
- helpen bij inname van geneesmiddelen via orale weg en signaleren van problemen,.....

Tips voor integratie:

- Je kan een project gezondheidsbevordering doen m.b.t. de setting in de thuiszorg (vb. in een lokaal dienstencentrum) rond gezonde voeding, gelinkt aan het kwaliteitsvol handelen (bv. LPD 7, 8, 9...)
- Je kan werken rond situatieschetsen in functie van het ondersteunen van medicatie-inname via orale weg (opgelet, niet toedienen, enkel de cliënt ondersteunen bij inname), met aandacht voor observatie en signaleren (LPD3), aandacht voor regelgeving en procedures en protocollen (LPD2) verzorgen het maaltijdgebeuren (LPD 24), het afhalen van medicatie en administratie (LPD 26), doelen uit het GFL rond informatie verwerken enz.

LPD 3: mogelijke observatievragen

Is de zorgvrager het afgelopen jaar ziek geweest?

Wat doet de zorgvrager om gezond te blijven?

(drinken, roken, sociaal contact...?)

Heeft de zorgvrager het altijd gemakkelijk gevonden om voorschriften van **arts**, verpleegkundige, zorgkundige, kinesist, therapeut,... op te volgen?

Wat is de belangrijkste klacht op vlak van gezondheid?

Heeft de zorgvrager momenteel een infectie of overdraagbare besmettelijke aandoening?

Is de zorgvrager ergens allergisch voor?

Is de gebruiker in staat de eigen geneesmiddelen in te nemen? Bij problemen, wie helpt?

Heeft de gebruiker last van stemmingswissels?

Gezondheidspatroon Voeding en stofwisseling

Het voedings- en stofwisselingspatroon omvat de opname van vocht en voedsel in verhouding tot de fysiologische behoefte, en ook de indicatoren van de plaatselijke (geografisch) aanwezige voedingsmiddelen. Onder andere: de individuele eet/drinkpatronen, de dagelijkse eettijden, soorten en voedselvoorkeuren, en het gebruik van voedings- en vitaminesupplementen

Link met kwaliteitsvol handelen

LPD3 De leerlingen observeren, signaleren en rapporteren in functie van de continuïteit van de zorg en ondersteuning, veranderingen bij cliënten en onregelmatigheden in de woon-, leef- en speelomgeving.

- Observeren en signaleren van veranderingen bij het normale functioneren van de spijsvertering (o.a. misselijkheid en braken, ondervoeding, uitdroging, signalen m.b.t. voedselallergieën en intoleranties, gewichtstoename of afname,.....)
- Observeren en signaleren van veranderingen bij het normale functioneren van de stofwisseling
 - o o.a. veranderingen aan de huid zoals luieruitslag, huiduitslag, smetten, verschillende soorten wonden ,.....
 - o o.a. veranderingen in verband met lichaamstemperatuur zoals koorts, onderkoeling, overmatig zweten,....

LPD8 De leerlingen handelen hygiënisch met aandacht voor gezondheidsbevordering en eenvoudige sterilisatietechnieken.

Link met persoonlijke hygiëne, algemene hygiëne (omgeving, materialen, linnen,..), beroepshygiëne en vooral voedselveiligheid.

LPD 13 De leerlingen reflecteren over een situatie, het eigen handelen en het effect ervan op anderen.

LPD 16 De leerlingen lichten de werking van lichaamsstelsels toe met aandacht voor de samenhang tussen de verschillende stelsels.

- Benoemen de delen van het spijsverteringstelsel
- Beschrijven de werking van het spijsverteringsstelsel
- Ligging van het temperatuurcentrum in de hersenen
- Beschrijven de werking van de stofwisseling
- Beschrijven het normaal functioneren van de gezonde gebruiker
- Omwille van de link met observeren van veranderingen kan je het hebben over voedselintoleranties en allergieën zoals lactose-intolerantie, glutenallergie,.....

LPD 17 De leerlingen passen algemene principes voor gezondheidsbevordering toe met aandacht voor gezonde en aangepaste voeding, valpreventie en zorg voor voldoende slaap

- Lln passen onder toezicht principes richtlijnen toe voor gezondheidsbevordering ivm gezonde en evenwichtige voeding en vochtopname
- Passen onder toezicht preventieve maatregelen toe om problemen ter hoogte van de huid te voorkomen zoals zonnebrand, luiertuitslag, smetten, vochtletsels,.....

<p>LPD 18 De lln voeren afgebakende zorgtaken uit bij kinderen onder toezicht</p> <ul style="list-style-type: none"> - ondersteunen bij het gebruik en onderhoud van hulpmiddelen bij de maaltijden - ondersteunen bij het meten en wegen van kinderen - verschonen van een luier, verzorgen van de stuit; - instaan voor of ondersteunen bij de dagelijkse hygiënische verzorging: reinigen van neus, ogen en mond en geven van een babybadje; - meten van de lichaamstemperatuur;
<p>LPD 19 De lln voeren afgebakende zorgtaken uit bij volwassenen onder toezicht en conform het zorgplan</p> <ul style="list-style-type: none"> - Ondersteunen bij het gebruik en onderhoud van hulpmiddelen bij de maaltijden - ondersteunen bij vocht- en voedseltoediening langs orale weg uitgezonderd bij slikstoornissen en sondevoeding (opgelet: niet toedienen, enkel de cliënt ondersteunen als hij vocht en voedsel tot zich neemt) - ondersteunen van het meten en wegen - ondersteunen bij mondhygiëne; - ondersteunen bij mondzorg; - ondersteunen bij hygiënische verzorging van de niet-bedlegerige cliënt met een dysfunctie van ADL conform het zorg- en ondersteuningsplan (inclusief het toilet aan de lavabo); - ondersteunen bij dagelijkse haartooi; - ondersteunen bij voetbad bij niet-risicopatiënten;.....
<p>LPD 20 De leerlingen voeren volgens de geldende richtlijnen EHBO en technieken voor levensreddend handelen in zorgcontexten uit.</p> <ul style="list-style-type: none"> - eerste hulp bij verslikking met inbegrip van Heimlichmanoeuvre - eerste hulp bij vergiftiging - eerste hulp bij huidwonden - eerste hulp bij brandwonden - eerste hulp bij insectenbeten, - eerste hulp bij koorts en koorststuipe,.....
<p>LPD 21De leerlingen verwijzen de cliënt bij veel voorkomende zorg- en ondersteuningsvragen en vragen m.b.t. hulpmiddelen door naar relevante hulpinstanties.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Ondersteunen bij het gebruik en onderhoud van hulpmiddelen bij de bereiding van de maaltijden - Ondersteunen bij gebruik en onderhoud van hulpmiddelen bij de maaltijden.....
<p>Tips voor integratie:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Duidelijke link met de doelen uit indirecte en logistieke ondersteuning - Je kan werken met casussen waarbij je de link legt naar LPD 28 in verband met wensen en behoeften in kaart brengen, maar ook met de doelen rond indirecte zorg en het (ped)agogisch ondersteunen bij het gebruiken van de maaltijd. Je kan leerlingen ook een huishoudelijke activiteit laten uitvoeren in functie van een zinvolle vrijetijdsbesteding (LPD 31 en LPD 34).

LPD 3: mogelijke observatievragen

Wat eet drinkt de zorgvrager normaal (soort/hoeveelheid).

Eetlust?

Dieet?

Gebruik van aanvullende middelen? (vitamines, preparaten, tussendoortjes,...)

Recente gewichtsveranderingen?

Moeite met slikken?

Gebitsproblemen?

Gebitsprothese?

Huidproblemen?

Genezen wonden goed of slecht?

Koud of warm hebben?

Gezondheidspatroon uitscheiding

Het uitscheidingspatroon omvat de uitscheidingsfunctie van darmen, blaas en huid. Aspecten zijn regelmaat, het gebruik van laxantia of andere middelen om de ontlasting op te wekken. Eventuele veranderingen of problemen wat betreft tijd, manier, kwaliteit of kwantiteit van de uitscheiding. Ook eventuele hulpmiddelen vallen hieronder (katheter, plaswekker, stoma-artikelen). De manier waarop een gezin/buurt met huisafval omgaat, kan eveneens tot uitscheiding behoren.

Link met kwaliteitsvol handelen

LPD 3 Observeren

Observeren en signaleren van veranderingen bij het normale functioneren van het urinewegstelsel (o.a. observeren van urine, vochtbalans,.....)

Observeren en signaleren van veranderingen bij het normale functioneren van het uitscheidingstelsel (o.a. observeren stoelgang)

LPD8 De leerlingen handelen hygiënisch met aandacht voor gezondheidsbevordering en eenvoudige sterilisatietechnieken.

Link met persoonlijke hygiëne, algemene hygiëne (omgeving, materialen, linnen,..), beroepshygiëne en vooral voedselveiligheid.

LPD 13 De leerlingen reflecteren over een situatie, het eigen handelen en het effect ervan op anderen.

LPD 16 De leerlingen lichten de werking van lichaamsstelsels toe met aandacht voor de samenhang tussen de verschillende stelsels.

- Benoemen de delen van het urinewegstelsel
- Beschrijven de werking van het urinewegstelsel
- Benoemen de delen van het darmstelsel
- Beschrijven de werking van het darmstelsel
- Beschrijven het normaal functioneren van de gezonde gebruiker

- Gezondheidsbeleving en instandhouding: belang van normale uitscheiding; waarom en hoe zorg dragen voor het menselijk functioneren m.b.t. uitscheiding
- Omwille van de link met observeren van veranderingen kan je het hebben over urine-incontinentie, deshydratie, diarree, obstipatie,
-

LPD 17 De leerlingen passen algemene principes voor gezondheidsbevordering toe met aandacht voor gezonde en aangepaste voeding, valpreventie en zorg voor voldoende slaap

- Lln passen onder toezicht principes en richtlijnen toe voor gezondheidsbevordering ivm gezonde en evenwichtige voeding en vochtopname
- Passen onder toezicht preventieve maatregelen toe om problemen mbt uitscheiding te voorkomen.
-

LPD 18 De lln voeren afgebakende zorgtaken uit bij kinderen onder toezicht

- verschonen van een luier, verzorgen van de stuit;
- informatie geven over de zindelijkheidstraining;
- begeleiden bij het naar toilet gaan,
-

LPD 19 De lln voeren afgebakende zorgtaken uit bij volwassenen onder toezicht en conform het zorgplan

- Helpen bij het naar toilet gaan: begeleiden van en naar het toilet;
- Ondersteunen bij het gebruik en onderhoud van hulpmiddelen bij de toiletgang zoals het urinaal en bedpan, toiletstoel,
- Hanteren onder toezicht incontinentiemateriaal
- Ondersteunen bij hygiënische verzorging van de niet-bedlegerige cliënt met een dysfunctie van ADL conform het zorg- en ondersteuningsplan (inclusief het toilet aan de lavabo);

LPD 20 De leerlingen voeren volgens de geldende richtlijnen EHBO en technieken voor levensreddend handelen in zorgcontexten uit.

LPD 21 De leerlingen verwijzen de cliënt bij veel voorkomende zorg- en ondersteuningsvragen en vragen m.b.t. hulpmiddelen door naar relevante hulpinstanties.

- Ondersteunen bij het gebruik en onderhoud van hulpmiddelen bij de toiletgang
- Ondersteunen bij gebruik en onderhoud van hulpmiddelen bij incontinentie
-

Tips voor integratie:

- Je kan werken met casussen waarbij je de link legt naar LPD 28 in verband met wensen en behoeften in kaart brengen, maar ook met de doelen rond indirecte zorg (vb LPD 25 rond kledij en textiel) en het pedagogisch ondersteunen bij de zindelijkheidstraining. Je kan hierbij ook de link leggen naar het hygiënisch handelen (LPD 8), het belevingsgericht handelen (LPD1) enz..
- Je kan bij het uitvoeren van een project rond het begeleiden van een activiteit, leerlingen laten helpen bij toiletbegeleiding.

- Je kan met de leerlingen een bezoek brengen aan de thuiszorgwinkel (LPD21) waarbij je de leerlingen laat kennis maken met verschillende hulpmiddelen bij de uitscheiding. Je kan dit combineren met doelen rond communiceren (LPD5) door de leerlingen zelf vragen te laten stellen; of LPD 9 (veilig handelen). Ook doelen uit het GFL (verkeersveiligheid, informatie verzamelen en verwerken,....) kan je hieraan koppelen.

LPD 3: mogelijke observatievragen

Problemen met ontlasting?

- Doet de zorgvrager iets om problemen te voorkomen?
- Gebruikt de zorgvrager iets om stoelgang te reguleren?
- Hoe verlopen de sociale contacten hierdoor?

Problemen ten aanzien van het urineren?

- Last van incontinentie?
- Hiervoor in behandeling?
- Hoe verlopen de sociale contacten hierdoor?

Last van transpiratie?

Schaamtegevoelens of decorumverlies?

Neemt de zorgvrager medicatie m.b.t. de uitscheiding?

Gezondheidspatroon Activiteiten

Het activiteitenpatroon omvat het geheel van lichaamsbeweging, ontspanning, recreatie en vrijetijdsbesteding. Datgene wat energie kost. Factoren die een belemmering zijn voor het gewenste of verwachte individuele patroon, zoals neuromusculaire functiestoornissen, angina of benauwdheidsklachten worden eveneens tot patroon opgetekend. Tot slot maken de vrijetijdsbesteding en alle recreatieve activiteiten die de cliënt alleen of met anderen onderneemt, deel uit van dit patroon. De nadruk ligt op activiteiten die van groot belang zijn voor de gebruiker.

Bewegingsstelsel

Link met kwaliteitsvol handelen

LPD3 De leerlingen observeren, signaleren en rapporteren in functie van de continuïteit van de zorg en ondersteuning, veranderingen bij cliënten en onregelmatigheden in de woon-, leef- en speelomgeving.

- Observeren, signaleren en rapporteren van veranderingen van het bewegingsstelsel zoals bewegingsbeperking, vreemde stand van een lidmaat, ..

LPD 10De leerlingen handelen ergonomisch met aandacht voor de eigen ergonomie en de ergonomie van de cliënt.

LPD 13 De leerlingen reflecteren over een situatie, het eigen handelen en het effect ervan op anderen.

LPD 16 De leerlingen lichten de werking van lichaamsstelsels toe met aandacht voor de samenhang tussen de verschillende stelsels.

- Benoemen de delen van het bewegingsstelsel
- Beschrijven de werking van het bewegingsstelsel
- Beschrijven het normaal functioneren van de gezonde gebruiker
- Gezondheidsbeleving en instandhouding: belang van 'normale activiteiten', stimuleren van beweging en wisselende houding, belang van tijdsbesteding voor menselijk functioneren,
- Beschrijven preventieve maatregelen om ziekte en aandoeningen te voorkomen zoals valpreventie,
- Omwille van de link naar EHBO, kan je de link leggen naar breuken, ontwrichtingen, kneuzingen,

LPD 17 De leerlingen passen algemene principes voor gezondheidsbevordering toe met aandacht voor gezonde en aangepaste voeding, valpreventie en zorg voor voldoende slaap

- Lln passen richtlijnen toe voor gezondheidsbevordering mbt beweging
- Lln passen richtlijnen ter voorkoming van valpreventie toe
- Passen onder toezicht preventieve maatregelen toe ter voorkoming van verwickelingen bij bewegingsbeperking zoals huidletsels, enz. .

LPD 18 De lln voeren afgebakende zorgtaken uit bij kinderen onder toezicht

- Ondersteunen bij het gebruik en onderhoud van hulpmiddelen om de zelfredzaamheid van het kind te vergroten

<ul style="list-style-type: none"> - Ondersteunen bij het gebruik en onderhoud van hulpmiddelen om ergonomisch te werken.
<p>LPD 19 De lln voeren afgebakende zorgtaken uit bij volwassenen onder toezicht en conform het zorgplan</p> <ul style="list-style-type: none"> - Ondersteunen bij het mobiliseren en positioneren van cliënten - Ondersteunen bij het gebruik en onderhoud van hulpmiddelen om de zelfstandigheid van de cliënt te vergroten - Ondersteunen bij het gebruik en onderhoud van hulpmiddelen om ergonomisch te werken.
<p>LPD 20 De leerlingen voeren volgens de geldende richtlijnen EHBO en technieken voor levensreddend handelen in zorgcontexten uit.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Eerste hulp bij botbreuken, ontwrichtingen, kneuzingen,
<p>LPD 21 De leerlingen verwijzen de cliënt bij veel voorkomende zorg- en ondersteuningsvragen en vragen m.b.t. hulpmiddelen door naar relevante hulpinstanties.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Hulpmiddelen om ergonomisch te werken - Hulpmiddelen om zelfstandigheid/zelfredzaamheid te vergroten - Hulpmiddelen bij het mobiliseren en positioneren - Hulpmiddelen bij het verplaatsen.
<p>LPD22 De leerlingen ondersteunen de cliënt bij verplaatsingen</p> <ul style="list-style-type: none"> - Ondersteunen bij het gebruik en onderhoud van hulpmiddelen bij verplaatsingen van de cliënt. - Ondersteunen bij het cliëntenvervoer bij cliënten met verschillende mobiliteitsgraden zoals vervoer in rolstoel, met bed,..... - Onder toezicht gebruik en onderhoud van hulpmiddelen om ergonomisch te werken als zoals een tillift, draaischijf, glijzeil, .. - Onder toezicht ondersteunen bij mobiliseren, positioneren en transfers, - Zorg voor veiligheid en comfort van de cliënt -
<p>Hart- en bloedvatstelsel</p>
<p>Link met kwaliteitsvol handelen</p> <p>LPD3 De leerlingen observeren, signaleren en rapporteren in functie van de continuïteit van de zorg en ondersteuning, veranderingen bij cliënten en onregelmatigheden in de woon-, leef- en speelomgeving.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Observeren, signaleren en rapporteren van veranderingen van het hart- en bloedvatstelsel zoals polsslag, bloedingen, hartstilstand..... <p>LPD 13 De leerlingen reflecteren over een situatie, het eigen handelen en het effect ervan op anderen.</p>
<p>LPD 16 De leerlingen lichten de werking van lichaamsstelsels toe met aandacht voor de samenhang tussen de verschillende stelsels.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Benoemen de delen van het hart- en bloedvatstelsel - Beschrijven de werking van het hart- en bloedvatstelsel - Beschrijven het normaal functioneren van de gezonde gebruiker

- Gezondheidsbeleving en instandhouding om aandoeningen van hart en bloedvaten te voorkomen: belang van ‘normale activiteiten’, stimuleren van beweging en wisselende houding, belang van tijdsbesteding voor menselijk functioneren, belang van gezonde voeding, vermijden tabak en alcohol enz.
- Omwille van het observeren van veranderingen kan je de link leggen naar bloedingen, hartstilstand, enz..

LPD 17 De leerlingen passen algemene principes voor gezondheidsbevordering toe met aandacht voor gezonde en aangepaste voeding, valpreventie en zorg voor voldoende slaap

- Richtlijnen gezondheidsbevordering ter voorkoming van aandoeningen van hart- en bloedvatenstelsel zoals zorg voor voldoende beweging, gezonde voeding, voldoende slaap enz.

LPD 18 De lln voeren afgebakende zorgtaken uit bij kinderen onder toezicht

- Meten van de polsslag

LPD 19 De lln voeren afgebakende zorgtaken uit bij volwassenen onder toezicht en conform het zorgplan

- Meten van polsslag (frequentie, regelmaat, kracht,...)

LPD 20 De leerlingen voeren volgens de geldende richtlijnen EHBO en technieken voor levensreddend handelen in zorgcontexten uit.

- De reanimatie bij kinderen en volwassenen
- Eerste hulp bij bloedingen,.....

Ademhalingsstelsel

Link met kwaliteitsvol handelen

LPD3 De leerlingen observeren, signaleren en rapporteren in functie van de continuïteit van de zorg en ondersteuning, veranderingen bij cliënten en onregelmatigheden in de woon-, leef- en speelomgeving.

- Observeren, signaleren en rapporteren van veranderingen van het ademhalingsstelsel zoals kortademigheid, versneld, oppervlakkig, piepend, reutelend ..., fluïmen, hoesten, niezen,

LPD 13 De leerlingen reflecteren over een situatie, het eigen handelen en het effect ervan op anderen.

LPD 16 De leerlingen lichten de werking van lichaamsstelsels toe met aandacht voor de samenhang tussen de verschillende stelsels.

- Benoemen de delen van het ademhalingsstelsel
- Beschrijven de werking van het ademhalingsstelsel
- Beschrijven het normaal functioneren van de gezonde gebruiker
- Gezondheidsbeleving en instandhouding : belang van ‘normale activiteiten’, stimuleren van beweging en wisselende houding, belang van voldoende ventileren,
- Beschrijven preventieve maatregelen om ziekte en aandoeningen te voorkomen
- Omwille van het observeren van veranderingen kan je de link leggen naar hyperventilatie, verkoudheid, verstikking, CO-intoxicatie enz.

<p>LPD 17 De leerlingen passen algemene principes voor <u>gezondheidsbevordering</u> toe met aandacht voor gezonde en aangepaste voeding, valpreventie en zorg voor voldoende slaap</p> <ul style="list-style-type: none"> - Richtlijnen gezondheidsbevordering ter voorkoming van aandoeningen van ademhalingsstelsel zoals ventileren, mondmasker gebruiken,.....
<p>LPD 18 De lln voeren afgebakende zorgtaken uit bij kinderen onder toezicht</p> <ul style="list-style-type: none"> - Observeren en meten van de ademhaling
<p>LPD 19 De lln voeren afgebakende zorgtaken uit bij volwassenen onder toezicht en conform het zorgplan</p> <ul style="list-style-type: none"> - Observeren en meten van de ademhaling;
<p>LPD 20 De leerlingen voeren volgens de geldende richtlijnen EHBO en technieken voor levensreddend handelen in zorgcontexten uit.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Eerste hulp bij ademhalingsstilstand - Eerste hulp bij CO-intoxicatie - Eerste hulp bij hyperventilatie - Eerste hulp bij verstikking waaronder Heimlichmanoeuvre, -
<p>Tips voor integratie:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Je kan de leerlingen een project laten ondersteunen voor gezondheidsbevordering bij ouderen in de residentiële sector. Zo kan je met ouderen een activiteit doen rond valpreventie in samenhang met LPD 32 rond fysieke veranderingen of een bewegingsactiviteit (LPD 34) en dit afstemmen op de cliënt (LPD 28) enz. In samenhang met LPD 25 kan je bv. ook werken rond veilig schoeisel. Uiteraard kan bij deze activiteiten de link gelegd worden naar doelen van het kwaliteitsvol handelen zoals LPD 5 communiceren, 9 veilig handelen, LPD 10 ergonomisch handelen, LPD 13 reflecteren, enz. <p>LPD 3: mogelijke observatievragen</p> <p>In hoeverre is de zorgvrager in staat volgende activiteiten te doen? (voeding, aankleden, alg. mobiliteit, koken, huishouden, financiën, verzorging, baden, toiletgang, uit bed komen, winkelen,...)</p> <p>Neemt tijd voor zichzelf wanneer het nodig is? Blijkt uit?</p> <ul style="list-style-type: none"> - Belangrijkste dagelijkse activiteiten? Welke? - Dagelijkse gewoonten? Welke? <p>Zijn er lichamelijke beperkingen waardoor de zorgvrager in activiteiten wordt belemmerd? Welke?</p> <p>Vermoeidheidsklachten?</p> <ul style="list-style-type: none"> - Afgelopen tijd passiever geworden? Blijkt uit? - Problemen met het starten van de dag? Blijkt uit? <p>Hobby's? vrijetijdsinvulling?</p> <p>Zijn er activiteiten weggevallen als gevolg van huidige problemen?</p>

Rust en slaap

Slaap en rust omvat het patroon van perioden met slaap, rust en ontspanning verspreid over een etmaal. Hiertoe behoren ook de subjectieve beleving van de kwaliteit van slaap en rust en de hoeveelheid energie en eventuele hulpmiddelen, zoals slaapmedicatie en en bepaalde gewoonten voor het slapengaan.

Link met kwaliteitsvol handelen

LPD3 De leerlingen observeren, signaleren en rapporteren in functie van de continuïteit van de zorg en ondersteuning, veranderingen bij cliënten en onregelmatigheden in de woon-, leef- en speelomgeving.

- Observeren van veranderingen van rust en slaap zoals moeilijk inslapen, doorslapen, hoofdbonken, snurken, nachtmerrie.....

LPD 9 De leerlingen handelen veilig voor zichzelf en voor anderen met aandacht voor preventie van besmetting en infectie.

LPD 16 De leerlingen lichten de werking van lichaamsstelsels toe met aandacht voor de samenhang tussen de verschillende stelsels.

- Verduidelijken en lichten de begrippen rust en slaap toe
- Lichten het functioneren van gezonde kinderen, volwassenen en ouderen) mbt rust en slaap toe: slaapcycli, stadia enz..
- Gezondheidsbeleving en instandhouding: belang van en richtlijnen voor voldoende slaap en rust, slaaprituelen, waak- en slaapritme, gezonde slaapomgeving enz.
- Verduidelijken hoe en waarom men zorg draagt voor rust en slaap
- Omwille van de link met observeren van veranderingen kan je het hebben over veel voorkomende slaapproblemen, wiegendood, slaapapneu,....

LPD 17 De leerlingen passen algemene principes voor gezondheidsbevordering toe met aandacht voor gezonde en aangepaste voeding, valpreventie en zorg voor voldoende slaap

- Richtlijnen gezondheidsbevordering voor rust en slaap o.a. belang van voldoende rust en slaap, hoe men zorg draagt voor goed functioneren,....
- Lln passen maatregelen toe ter voorkoming van wiegendood
- De lln passen richtlijnen voor valpreventie toe en leggen hierbij bv. de link naar het gebruik van medicatie.

LPD 18 De lln voeren afgebakende zorgtaken uit bij kinderen onder toezicht

- Ondersteunen bij het te slapen leggen van kinderen met aandacht voor ruimte en omgeving, houding,
- Bedtechnieken

LPD 19 De lln voeren afgebakende zorgtaken uit bij volwassenen onder toezicht en conform het zorgplan

- Uitvoeren van bedtechnieken
- Ondersteunen van het slaapcomfort

- Ondersteunen bij positioneren in bed
- Ondersteunen bij het uitvoeren van wisselhouding,.....

LPD 21 De leerlingen verwijzen de cliënt bij veel voorkomende zorg- en ondersteuningsvragen en vragen m.b.t. hulpmiddelen door naar relevante hulpinstanties.

- Onderhoud en gebruik van hulpmiddelen bij rust en slaap
- Hulpmiddelen om zelfstandigheid/zelfredzaamheid te vergroten
- Hulpmiddelen bij het mobiliseren en positioneren
- Hulpmiddelen om verwikkelingen te voorkomen bij bedrust.

Tips voor integratie:

Je kan een project uitwerken rond slaaprituelen over de verschillende levensloofasen (LPD 29 en 32) heen en dit binnen de gezinscontext of vertrekkende vanuit eigen ervaringen. Je kan daarbij de link leggen naar het inrichten van de slaapomgeving (LPD 26), kledij en textiel (LPD 25), de wensen, behoeften, mogelijkheden en beperkingen in verschillende levensloofasen (LPD 28). Uiteraard kan je hier ook doelen rond het kwaliteitsvol handelen aan koppelen zoals LPD 8(hygiënisch), LPD9 (veilig handelen) enz.

LPD 3: mogelijke observatievragen

Afgelopen tijd verandering in de duur van slaap?
Verandering in kwaliteit van slaap? (in- en/of doorslaapproblemen?)
Doet gebruiker iets om te kunnen slapen? (wat?)
Hoe lang slaapt de zorgvrager normaal?
Voelt de zorgvrager zich uitgerust bij het wakker worden?
Last van dromen, nachtmerries?
Neemt rustperiodes overdag?
Kan zich gemakkelijk ontspannen?

Waarneming en cognitie

Waarneming en cognitie omvatten de zintuiglijke waarneming en de cognitieve functies. Te denken valt aan: de kwaliteit van zien, horen, ruiken en proeven. Ook eventuele compensatiemechanismen of prothesen vallen onder dit patroon. Daarnaast wordt de pijnzin en de omgang met pijn, het taalvermogen, oordeelsvermogen en de besluitvorming in dit patroon samengevat.

Link met kwaliteitsvol handelen

LPD3 De leerlingen observeren, signaleren en rapporteren in functie van de continuïteit van de zorg en ondersteuning, veranderingen bij cliënten en onregelmatigheden in de woon-, leef- en speelomgeving.

- Observeren van veranderingen van de waarneming zoals pijn, temperatuurgevoeligheid, minder zien of horen, oor excretie, tranende ogen, slechte smaak....
- Observeren en signaleren van veranderingen bij het normale functioneren van cognitie zoals bewustzijn (alert, apathisch), pijn, desoriëntatie, geheugenproblemen, ..

LPD 9 De leerlingen handelen veilig voor zichzelf en voor anderen met aandacht voor preventie van besmetting en infectie.

LPD 16 De leerlingen lichten de werking van lichaamsstelsels toe met aandacht voor de samenhang tussen de verschillende stelsels.

- Benoemen de delen van de zintuigen
- Beschrijven de werking van de zintuigen
- Benoemen de delen van de hersenen en zenuwstelsel

- Beschrijven de werking van de hersenen en zenuwstelsel
- Beschrijven het normaal functioneren van de gezonde gebruiker + verduidelijken hoe en waarom men zorg draagt voor waarneming zoals zien, horen, smaken, voelen en ruiken.
- Gezondheidsbeleving en instandhouding: belang van normale waarneming, belang van aangepaste omgeving (geluid, licht) voor cliënt, belang van de cognitieve en waarnemingsfuncties in functie van de zelfredzaamheid
- Omwille van de link met observeren van veranderingen kan je het hebben over veel voorkomende problemen mbt waarneming zoals hardhorendheid, doofheid, tinnitus, slechthoortheid, blindheid, ontstekingen in de mond, syncope, epilepsie, enz.

LPD 17 De leerlingen passen algemene principes voor gezondheidsbevordering toe met aandacht voor gezonde en aangepaste voeding, valpreventie en zorg voor voldoende slaap

- Richtlijnen gezondheidsbevordering om problemen/aandoeningen aan zintuigen te voorkomen zoals het dragen van oordoppen, volgen van richtlijnen bij beeldschermwerk, enz...
- Richtlijnen gezondheidsbevordering om problemen met hersenen en/of zenuwstelsel te voorkomen zoals bv. vermijden van alcohol en drugs, vaccinatie tegen meningitis, enz...

LPD 18 De lln voeren afgebakende zorgtaken uit bij kinderen onder toezicht

- Instaan voor of ondersteunen bij de dagelijkse hygiënische verzorging: reinigen van neus, ogen oren, mondverzorging (huid zie stofwisseling)
- Hanteren en onderhoud van hulpmiddelen bij gehoorproblemen zoals hoorapparaten, cochleair-implantaat
- Hanteren en onderhoud van hulpmiddelen bij oogproblemen zoals bril, lenzen, vergrootglas,.....
-

LPD 19 De lln voeren afgebakende zorgtaken uit bij volwassenen onder toezicht en conform het zorgplan

- ondersteunen bij mondzorg;
- ondersteunen bij nazorg: elektrisch scheren, opmaak, reinigen oren;
- ondersteunen bij aanbrengen en onderhoud van bril en gehoorapparaat;.....

LPD 20 De leerlingen voeren volgens de geldende richtlijnen EHBO en technieken voor levensreddend handelen in zorgcontexten uit.

- EHBO: voorwerp in het oor
- EHBO bij neusbloedingen, voorwerp in de neus,..
- EHBO bij bewusteloosheid
- EHBO bij epilepsie en koortstuipen,.....

LPD 21 De leerlingen verwijzen de cliënt bij veel voorkomende zorg- en ondersteuningsvragen en vragen m.b.t. hulpmiddelen door naar relevante hulpinstanties.

- Onderhoud en gebruik van hulpmiddelen bij zintuigen

Tips voor integratie:

Je kan de leerlingen een project of activiteit laten uitwerken voor kinderen (LPD 31) mbt de waarneming zoals bv. memoryspel. Je stemt dit af op de wensen, behoeften, mogelijkheden en beperkingen per levensfase. Je linkt dit aan het belevingsgericht handelen (LPD1) en andere doelen zoals bv het methodisch handelen (LPD7), het communiceren (LPD5) enz.

LPD 3: mogelijke observatievragen

Moeite met horen, zien, ruiken? Hulpmiddelen?

Welke taal spreekt de zorgvrager?

Zijn er recent veranderingen opgetreden in denken van zorgvrager?

Moeite met spreken?

Moeite om beslissingen te nemen?

Zijn er recent veranderingen opgetreden in het concentratievermogen van de zorgvrager?

Zijn er recent veranderingen opgetreden in de oriëntatie van de zorgvrager.

Pijnklachten?

- Waar, wanneer, soort pijn?
- Wat doet gebruiker doorgaans tegen de pijn?
- Wat doet gebruiker om pijn/ongemak zoveel mogelijk te voorkomen?

Vanuit integratie met leerinhouden m.b.t. kwaliteitsvol handelen, indirecte zorg en ondersteuning en (ped) agogisch handelen kunnen ook leerinhouden m.b.t. de overige gezondheidspatronen verwerkt worden in (geïntegreerde) casussen:

Gezondheidspatroon Seksualiteit en voortplanting

Seksualiteit en voortplanting omvat seksuele relaties, seksualiteitsbeleving en het voortplantingspatroon. Bij de vrouw zijn ook de vruchtbaarheid, maturiteitsfase (premenopauze, overgang, postmenopauze) en eventuele subjectieve problemen van belang.

Link met kwaliteitsvol handelen

LPD3 De leerlingen observeren, signaleren en rapporteren in functie van de continuïteit van de zorg en ondersteuning, veranderingen bij cliënten en onregelmatigheden in de woon-, leef- en speelomgeving.

- Observeren van veranderingen van seksualiteit en voortplanting

LPD 9 De leerlingen handelen veilig voor zichzelf en voor anderen met aandacht voor preventie van besmetting en infectie.

LPD 16 De leerlingen lichten de werking van lichaamsstelsels toe met aandacht voor de samenhang tussen de verschillende stelsels.

- Benoemen de delen van het voortplantingsstelsel
- Beschrijven de werking van het voortplantingstelsel
- Gezondheidsbeleving en instandhouding: aandacht voor seksualiteitsbeleving en intimiteit
- Omwille van het observeren van veranderingen kan je de link leggen met SOA' s, HIV, enz.

LPD 17 De leerlingen passen algemene principes voor gezondheidsbevordering toe met aandacht voor gezonde en aangepaste voeding, valpreventie en zorg voor voldoende slaap

- Richtlijnen gezondheidsbevordering mbt seksualiteit en voortplanting

LPD 3: mogelijke observatievragen

Veranderingen in seksuele beleving?

Behoeftte aan seksualiteit/intimiteit?

Problemen bij zichzelf en bij anderen ten aanzien van seksuele gerichtheid van de zorgvrager?

Gezondheidspatroon Zelfbeleving

Hoe ziet de gebruiker zichzelf? Het gaat om de ideeën van de eigen persoon. De beleving van de eigen vaardigheden, het zelfbeeld, de eigen identiteit, het gevoel van eigenwaarde en het algemene patroon van de emoties. Ook lichaamshouding, motoriek, het oogcontact, de stem en het spraakgebruik maken deel uit van dit patroon.

Link met kwaliteitsvol handelen

LPD3 De leerlingen observeren, signaleren en rapporteren in functie van de continuïteit van de zorg en ondersteuning, veranderingen bij cliënten en onregelmatigheden in de woon-, leef- en speelomgeving.

- Observeren van veranderingen mbt zelfbeleving

LPD 12 + De leerlingen ontwikkelen gezondheidsvaardigheden in functie van het eigen mentale welbevinden.

LPD 13 De leerlingen reflecteren over een situatie, over het eigen handelen en het effect hiervan op anderen.

LPD 16 De leerlingen lichten de werking van lichaamsstelsels toe met aandacht voor de samenhang tussen de verschillende stelsels.

- Omwille van het observeren van veranderingen kan je de link leggen met verslavingsproblematieken

LPD 17 De leerlingen passen algemene principes voor gezondheidsbevordering toe met aandacht voor gezonde en aangepaste voeding, valpreventie en zorg voor voldoende slaap

- Op basis van de determinanten van gezondheidsgedrag kan je de algemene principes rond gezondheidsbevordering aanbrengen. Je kan erover waken dat uiteenlopende thema's ivm verslavingsproblematiek aan bod komen: vermijden van tabak en alcohol, drugs, enz.

Gezondheidspatroon Rol en relatie

Rollen en relatie gaat over de belangrijkste rollen en de verantwoordelijkheden van de cliënt in zijn huidige levenssituatie en zijn familie-, gezins-, werk-, en sociale relaties met de bijhorende verantwoordelijkheden. De tevredenheid van de cliënt en de eventuele verstoring van dat patroon

Link met kwaliteitsvol handelen

LPD5 De leerlingen hanteren sociale en communicatieve vaardigheden in functie van continuïteit van zorg en ondersteuning.

LPD12+ De leerlingen ontwikkelen gezondheidsvaardigheden in functie van het eigen mentale welzijn in een professionele context.

LPD 13 De leerlingen reflecteren over een situatie, over het eigen handelen en het effect hiervan op anderen.

Link met pedagogisch handelen

LPD 33 De leerlingen hanteren agogische vaardigheden in functie van het welbevinden en de fysieke, emotionele en educatieve ondersteuning van volwassenen

- Leerlingen zetten agogische vaardigheden in om zicht te krijgen op de levenssituatie.
- Leerlingen zullen in contact met de cliënten naar manieren zoeken om vast te stellen welke rollen er belangrijk zijn in het leven van de cliënt en op welke manier zinvolle activiteiten hierop kunnen inspelen.

Gezondheidspatroon Stressverwerking

Stressverwerking gaat over de manier waarop iemand in het algemeen met problemen en stress omgaat. Het vermogen een persoonlijke crisis te doorstaan, het mechanisme om iets het hoofd te bieden (coping), steun bij anderen (zoals familie) te zoeken en het subjectieve vermogen om macht over

Link met kwaliteitsvol handelen

LPD12+ De leerlingen ontwikkelen gezondheidsvaardigheden in functie van het eigen mentale welzijn in een professionele context.

LPD 13 De leerlingen reflecteren over een situatie, over het eigen handelen en het effect hiervan op anderen.

Gezondheidspatroon Waarden en overtuiging

Dit patroon heeft betrekking op waarden, normen, doelstellingen en overtuigingen. Op basis waarvan iemand keuzes en beslissingen maakt. Dus wat iemand belangrijk vindt in het leven. Zijn er bepaalde normen, overtuigingen of verwachtingen ten aanzien van de gezondheid die in zijn beleving botsen.

Link met kwaliteitsvol handelen

LPD12+ De leerlingen ontwikkelen gezondheidsvaardigheden in functie van het eigen mentale welzijn in een professionele context.

LPD 13 De leerlingen reflecteren over een situatie, over het eigen handelen en het effect hiervan op anderen.

Link met pedagogisch handelen

LPD 33 De leerlingen hanteren agogische vaardigheden in functie van het welbevinden en de fysieke, emotionele en educatieve ondersteuning van volwassenen

- Leerlingen zetten agogische vaardigheden in, om keuzes te achterhalen én te respecteren.
- Leerlingen zullen in contact met de cliënten naar manieren zoeken om vast te stellen welke waarden en normen de cliënt belangrijk vindt. Hiermee zullen leerlingen dan rekening houden bij het aanbieden van vrijetijdsactiviteiten

-

-